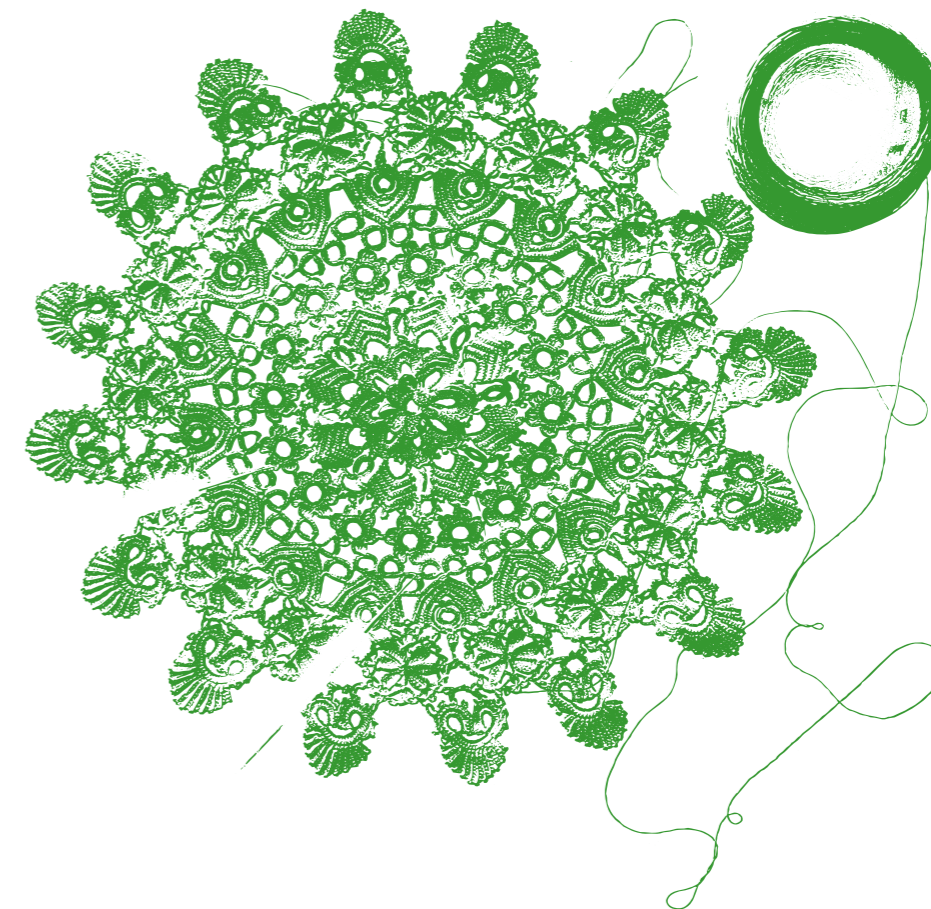

40.

**Nagroda
im.
Oskara
Kolberga
2015**

40.

40.

Nagroda im. Oskara Kolberga
Za zasługi dla kultury ludowej

przyznawana przez
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

fundatorzy nagród
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Fundacja „Cepelia” Polska Sztuka i Rękodzieło
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego

organizatorzy

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Muzeum Wsi
Radomskiej

Oskar Kolberg
Museum im. Oskara Kolberga w Poznaniu

instytut muzyki i tańca
IIT

Cepelia®

partnerzy

Mazowsze.
serce Polski

dwójka
Polskie Radio

Stowarzyszenie Twórców Ludowych
Rok założenia 1968

TK
im. Oskara Kolberga
w Płocku

40 dorocznych edycji najważniejszego w Polsce wyróżnienia dla twórców, badaczy i popularyzatorów kultury ludowej.

Nagrodę imienia Oskara Kolberga zainicjowało płockie środowisko dziennikarskie miesięcznika społeczno-kulturalnego „Barwy” w 1973 r. Redaktor tego pisma, Juliusz Głowacki rozpoczął publikację cyklicznych artykułów przedstawiających mazowieckich twórców ludowych, zasługujących w ocenie autora na specjalne wyróżnienie, którego patronem uczyniono Oskara Kolberga.

Już od 1974 r. nagroda miała charakter ogólnopolski. Ustanowienie jej odbyło się przy aprobacie wielu środowisk: władz państwowych, instytucji naukowych, kulturalnych i stowarzyszeń twórczych. Powołany został Komitet Honorowy Nagrody. Rozesłano apel o dotacje pieniężne do zakładów pracy, instytucji oraz osób prywatnych celem

utworzenia, w porozumieniu z Ministerstwem Kultury i Sztuki, Funduszu Nagród im. Oskara Kolberga. W regulaminie przyjęto nazwę: „Nagroda im. Oskara Kolberga w uznaniu zasług dla kultury ludowej”. Składała się z medalu (wg projektu Anny Jarnuszkiewicz), dyplomu i gratyfikacji pieniężnej. Na łamach „Barw” przedstawiono misję tego wyróżnienia i regulamin przyznawania. Kandydatami do nagrody mogli być twórcy ludowi w dziedzinie plastyki (rzeźby, malarstwa), rzemiosła artystycznego, folkloru, muzyki itp. zespoły folklorystyczne, kapele, zasłużeni zbieracze folkloru, regionalni kolekcjonerzy, zasłużeni badacze-naukowcy i popularyzatorzy, placówki naukowe, redakcje i stowarzyszenia kulturalne. Powołano Komisję Główną i Podkomisje: Folkloru, Sztuki Ludowej, Sztuki Nieprofesjonalnej i Rzemiosł Artystycznych. Pierwszym przewodniczącym Jury został Aleksander Jackowski. Sekretariat pozostawał w rękach redaktorów „Barw” Juliusza Głowackiego i Henryka Gaworskiego.

Wręczenie pierwszych nagród odbyło się 22 czerwca 1974 r. w Płocku, w czasie trwania Ogólnopolskiego Festiwalu Folklorystycznego. Pod patronatem miesięcznika „Barwy” odbyło się 10 edycji, w których przyznano 190 wyróżnień. Biogramy laureatów opublikowano w czterech katalogach

(m.in. w podsumowującym dziesięciolecie nagrody „Kolberg 1974-1984”).

W roku 1986 Ministerstwo Kultury i Sztuki powierzyło organizację nagrody Mazowieckiemu Towarzystwu Kultury, w którego ramach działał Ośrodek Badań Naukowych z sekcją etnograficzną. Sekretarzem Komisji Nagród została Maria Makarczyk-Puciata, następnie Krzysztof Braun, który zorganizował archiwum dokumentacyjne, będące swoistym przeglądem aktualnego stanu twórczości ludowej i folklorystycznej.

W Mazowieckim Towarzystwie Kultury przeprowadzono 16 edycji Nagrody (1986-2001). Przybyło 284 nowych laureatów. Utrwalił się ostateczny podział na sześć kategorii nagród przyznawanych w dziedzinie (1) plastyki, muzyki, śpiewu, tańca, instrumentalistów, (2) literatury ludowej, (3) kapel, (4) zespołów folklorystycznych, (5) badaczy, naukowców, regionalistów, popularyzatorów oraz (6) nagroda honorowa dla instytucji i osób działających na rzecz kultury ludowej.

W pracach Komisji uczestniczyli przedstawiciele różnych specjalności naukowych, muzeów, instytucji i stowarzyszeń: Ministerstwa Kultury, Mazowiec-

kiego Towarzystwa Kultury, Stowarzyszenia Twórców Ludowych, Polskiego Radia, Fundacji „Cepelia” Polska Sztuka i Rękodzieło, Sekcji Polskiej Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Folklorystycznych, Festiwalu i Sztuki Ludowej. W jury zasiadali m.in. Anna Kutrzeba-Pojnarowa, Wanda Pomianowska, Grażyna Dąbrowska, Jadwiga Sobieska, Marian Pokropek, Maria Biernacka, Krzysztof Makulski, Aleksander Jackowski, Barbara Zagórna-Tężycka, Bożena Golcz, Józef Burszta, Roman Reinfuss, Dorota Simonides, Jan Stęszewski, Kazimiera Zawistowicz-Adamska, Anna Kunczyńska-Iracka, Stanisław Błaszczyk, Longin Malicki, Kazimierz Pietkiewicz, Bronisław Cukier, Tadeusz Więckowski, przedstawiciele Towarzystwa „Polonia”, Marian Domański, Halina Olędzka, Zofia Stęszewska, Bogusław Linette, Jan Adamowski, Maria Baliszewska, Aleksander Błachowski, Mirosława Bobrowska, Jerzy Chmiel, Piotr Dahlig, Alicja Mironiuk Nikolska, Ryszard Rabeszko, Krystyna Wódz, Tomasz Nowak, Urszula Janicka-Krzywda, Waldemar Majcher oraz Dorota Ząbkowska.

Doroczne uroczystości wręczenia Nagród łączyły się z organizacją wydarzeń artystycznych – koncertów laureatów oraz wystaw sztuki ludowej i rękodzieła (retrospektywne przeglądy twórczości poszczególnych

twórców oparte o zbiory własne autorów i muzealne, niekiedy pozyskiwane z całej Polski, wystawy tematyczne i pokonkursowe. Przez wiele lat nagrody były wręczane w różnych ośrodkach: w Płocku, Warszawie, Zakopanem, Siedlcach, Radomiu, Przysusze, Otrębusach-Karolinie, Skierniewicach, Węgrowie. Uroczystościom nadawano bogatą oprawę z udziałem przedstawicieli ministerstwa, urzędów, instytucji artystycznych, stowarzyszeń twórczych. Publikowano serię katalogów o laureatach kolejnych edycji.

W 2002 r. organizację Nagrody przejęło Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze, Oddział Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu. Od 2010 r. organizatorem w imieniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego było Narodowe Centrum Kultury (w latach 2010-2014) a obecnie Instytut Muzyki i Tańca (od 2015 r.) we współpracy z Muzeum Wsi Radomskiej i Fundacją „Cepelia” Polska Sztuka i Rękodzieło. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest głównym fundatorem przyznawanych wyróżnień. Nagrody finansują również Fundacja „Cepelia” Polska Sztuka i Rękodzieło oraz Samorząd Województwa Mazowieckiego.

W Roku Kolberga 2014, ustanowionym dla uczczenia jubileuszu dwustulecia urodzin etnografa, folklorysty

i muzyka, podjęto w Polsce wiele projektów odnoszących się do jego bogatego dorobku artystycznego i naukowo-badawczego, ujmowanego również jako źródło inspiracji dla aktualnie podejmowanych działań naukowych i artystycznych. Muzeum im. Oskara Kolberga, jako Oddział Muzeum Wsi Radomskiej we współpracy z Instytutem Muzyki i Tańca ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego zrealizowało stronę internetową www.nagrodakolberg.pl, zawierającą obszerny zasób informacji o Nagrodzie (o jej patronie, misji, historii, organizatorach, towarzyszących wydarzeniach) oraz przede wszystkim o jej laureatach z lat 1974–2015. Strona o charakterze bazy danych zawiera materiały biograficzne sukcesywnie aktualizowane i uzupełniane o fotografie, filmy, nagrania dźwiękowe przedstawiające laureatów, ich prace i osiągnięcia. Nagroda, która przyznawana jest za całokształt dokonań i jednokrotnie, jest wdzięcznym podsumowaniem kilkudziesięcioletniej działalności, często jeszcze długo przez laureatów kontynuowanej.

komisja Nagrody

prof. Jan Adamowski

Językoznawca, badacz folkloru
– Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie

dr Aleksander Błachowski

Etnograf, historyk sztuki – Muzeum Etnograficzne
w Toruniu, Stowarzyszenie Twórców Ludowych

Anna Borucka-Szotkowska

Etnomuzykolog – Polskie Radio, Radiowe Centrum
Kultury Ludowej

prof. Ewa Dahlig-Turek

Etnomuzykolog – Polska Akademia Nauk

Benedykt Kafel

Etnograf – Małopolskie Centrum Kultury „Sokół”
w Nowym Sączu, członek Rady Naukowej STL

prof. Anna Kwaśniewska

Etnolog, Uniwersytet Gdański, badaczka niematerial-
nego dziedzictwa kulturowego Kaszub i Pomorza

Waldemar Majcher

Twórca ludowy – Prezes Stowarzyszenia Twórców
Ludowych

Alicja Mironiuk-Nikolska

Etnograf – Państwowe Muzeum Etnograficzne
w Warszawie

Krystyna Wódz

Etnograf – Fundacja „Cepelia” Polska Sztuka
i Rękodzieło

Dorota Ząbkowska

Etnograf – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

laureaci

kategoria 1.

dla twórców z dziedziny plastyki i folkloru muzyczno-tanecznego

Aniela Krupczyńska

Twórczyni w zakresie folkloru muzyczno-tanecznego,
śpiewaczka i tancerka, popularyzatorka pieśni,
gwary, obrzędów i zwyczajów górali pienińskich,
kierowniczka Zespołu Regionalnego im. Jana
Malinowskiego ze Szczawnicy.
Szczawnica, pow. nowotarski, woj. małopolskie

Zuzanna Ptak

Koronczarka, wykonawczynie tradycyjnych
motywów i kompozycji z koronki szydełkowej.
Koniaków, Śląsk Cieszyński, pow. cieszyński, woj. śląskie

Maria Siwiec

Śpiewaczka i tancerka ludowa, kierowniczka
Zespołu „Gołcunecki”.
Gałki, pow. przysuski, woj. mazowieckie

Wincenty Staśkiewicz

Wykonawca wycinanek kurpiowskich.
Ostrołęka, Kurpie, woj. mazowieckie

kategoria 2.

dla twórców za pisarstwo ludowe

Waleria Prochownik

Pisarka ludowa, poetka i prozatorka, gawędziarka.
Żywiec, Beskid Żywiecki, woj. śląskie

kategoria 3.
dla kapel ludowych

Kapela Jana Kmity z Przystałowic Małych

pow. przysuski, woj. mazowieckie

kategoria 4.
dla zespołów folklorystycznych

Zespół Śpiewaczy „Dorbozianki” z Dorboz

pow. biłgorajski, woj. lubelskie

Zespół Regionalny „Regle” im. Jana Jędroła z Poronina

Podhale, pow. tatrzański, woj. małopolskie

kategoria 5.
dla badaczy, naukowców i animatorów

prof. Piotr Dahlig

Etnomuzykolog, badacz i dokumentalista muzyki ludowej (autor nagrań pieśni i melodii instrumentalnych, rejestracji tańców, gry instrumentalistów, widowisk ludowych i teatrów wiejskich), juror festiwalu folklorystycznych i ekspert ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Uniwersytet Warszawski, Warszawa

Anna Urbaczka-Bury

Regionalistka popularyzująca folklor cieszyński i wiedzę o regionie, pisarka i poetka ludowa, reżyserka teatru ludowego, solistka i kierownik zespołu „Istebna”, tancerka i gawędziarka.

Istebna, Śląsk Cieszyński, woj. śląskie

kategoria 6.
nagroda honorowa dla instytucji i organizacji społecznych zasłużonych w opiece i upowszechnianiu kultury ludowej, działających w kraju i zagranicą.

Łódzki Dom Kultury

Dział Dziedzictwa Kulturowego i Folkloru Regionu ŁDK wspiera, promuje i upowszechnia tradycje kultury regionalnej, chroni najcenniejsze formy twórczości ludowej województwa łódzkiego.

Łódź

40.

**Melodia jest duszą
pieśni gminnej,
w niej poznasz
myśl i serce
jak w zwierciadle.**

Oskar Kolberg, *Pisma muzyczne* (t. 62, s. 576)

Aniela Krupczyńska

Twórczyni w zakresie folkloru muzyczno-tanecznego, śpiewaczka i tancerka, popularyzatorka pieśni, gwary, obrzędów i zwyczajów górali pienińskich, kierowniczką Zespołu Regionalnego im. Jana Malinowskiego ze Szczawnicy.

Szczawnica, pow. nowotarski, woj. małopolskie

Aniela Krupczyńska urodziła się w 1927 roku w Szczawnicy, w rodzinie Józefy i Jana Mastalskich, kultywujących tradycje góralskie. Mieszka do dzisiaj w rodzinnej miejscowości. Po ukończeniu szkoły podstawowej pracowała w gospodarstwie rodziców i jako kelnerka w sanatorium. W 1946 roku wstąpiła w szeregi żeńskiej służby pożarnej Ochotniczej Straży Pożarnej w Szczawnicy oraz do działającego tam zespołu regionalnego im. Jana Malinowskiego założonego już w 1904 roku. Okres międzywojenny to czas aktywnej działalności zespołu prezentującego obyczaje górali pienińskich, nagrodzonej w 1937 roku „Srebrną Ciupagą” na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziem

Górskich w Zakopanem. Jednak lata powojenne to niekorzystny okres rozproszenia starej kadry i stagnacji.

Zainteresowania Anieli Krupczyńskiej folklorem tanecznym oraz zdobycie entochoreograficznych kwalifikacji instruktorskich doprowadziło do reaktywowania działalności zespołu w roku 1970. Rozpoczęła wówczas razem z mężem pracę od podstaw, od zaangażowania najstarszych członków dawnego zespołu i naboru młodych śpiewaków i tancerzy, reprezentantów wielu góralskich rodów ze Szczawnicy. Rozpoczęła zdobywanie funduszy, gromadzenie i szycie strojów oraz rekwizytów do

widowisk obrzędowych a przede wszystkim opracowanie programów dotyczących zwyczajów i obrzędów górali pienińskich. Świadomość merytoryczna Anieli Krupczyńskiej sprawiała, że wszystkie programy widowisk były oparte o źródłową prawdę oraz miały interesujący wyraz artystyczny. Opracowane przez nią widowiska: „Wesele góralskie” „Sobótki”, „Polywacka”, „Na polanie i na muzyce”, „Zwyczaje kolędnicze”, „W kadzielnej izbie”, „Obigrowka” wraz z wieloma starymi pieśniami, przyspiewkami i melodiami pienińskimi zdobywały wiele nagród oraz stanowiły wzorcową formę dla innych zespołów folklorystycznych w regionie.

Aniela Krupczyńska posiada ogromne doświadczenie instruktorskie systematycznie pogłębiane na kursach choreograficznych, seminariach i warsztatach organizowanych m.in. przez Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu. Zdobyła praktykę w ocenianiu poprawności folklorystycznej, wykorzystuje zasiadając częstokroć w jury rozmaitych konkursów regionalnych, w dorocznych Przeglądach Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. A. Skupnia-Florka w Białym Dunajcu, czy w Konkursie Recytatorskim im. Michała Słowika Dzwona w Szczawnicy.

40.

Aniela Krupczyńska zawsze dbała o zachowanie tradycji, gwary, obyczajów góralskich, o popularyzację wiedzy o historii regionu, o znaczących dla społeczności lokalnej ludziach i wydarzeniach. Wielokrotnie publikowała artykuły w lokalnej prasie, udzielała wywiadów i konsultacji.

Życie Anieli Krupczyńskiej od ponad czterdziestu lat związane jest z działalnością Zespołu Regionalnego im. Jana Malinowskiego, zarówno z jego wieloma sukcesami (np. Nagroda im. Oskara Kolberga w 1977 r.), jak też z czasochłonną społeczną pracą nad budowaniem repertuaru, trudami prób i działań organizacyjnych.

Za swoje zasługi Aniela Krupczyńska otrzymała: Srebrny Krzyż Zasługi (1978 r.), Odznakę Zasłużony dla Województwa Nowosądeckiego (1981 r.), Odznakę Zasłużony Działacz Kultury (1981 r.), Złoty Krzyż Zasługi (1984 r.), Nagrodę Artystyczną Jana Pocka za zasługi dla rozwoju Twórczości Ludowej (1989 r.), Medal za zasługi dla miasta Szczawnica im. Józefa Szalala (2005 r.), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2005 r.).

foto: Jacek Kohut

Zuzanna Ptak

Koronczarka, wykonawczyni tradycyjnych motywów i kompozycji z koronki szydełkowej.

Koniaków, Śląsk Cieszyński, pow. cieszyński, woj. śląskie

Koronki koniakowskie są specyficznym wytworem rękodzieła artystycznego w Beskidzie Śląskim, wyróżniają się wartościami artystycznymi i niezwykle wysokim poziomem wykonawczym na tle prac koronczarek z innych regionów. Tradycje *heklowania* (szydełkowania) w Trójwsi beskidzkiej sięgają końca XIX wieku. Przekazywane z pokolenia na pokolenie umiejętności wykonywania koronek szydełkowych posiadają prawie wszystkie koniakowskie góralki, lecz tylko niektóre stają się mistrzyniami w tej dziedzinie rękodzieła. Do nich zaliczana jest Zuzanna Ptak, najbardziej uzdolniona spośród wielu współczesnych koronczarek.

Urodziła się w Koniakowie w 1945 r. Pierwsze koronki zaczęła wykonywać już jako pięcioletnia dziewczynka, naśladując prace matki. W jej rodzinie *heklowały* wszystkie kobiety, była więc ich pilną uczennicą. Uczęszczała także do szkoły koronkarskiej prowadzonej przy szkole podstawowej w Koniakowie przez tamtejsze mistrzynię (m.in. przez Marię Gwarkową).

W latach pięćdziesiątych XX w. góralki z Koniakowa rozpoczęły współpracę ze Spółdzielnią Przemysłu Ludowego i Artystycznego Cepelia w Katowicach, tam sprzedawały swoje koronki. Wówczas, także Zuzanna Ptak zaczęła systematyczną pracę *heklowaczki*. Początkowo jako młoda dziewczyna własne

prace koronkarskie oddawała do Cepelii na konto swojej mamy.

Począwszy od lat siedemdziesiątych XX w. brała udział w konkursach na koronkę koniakowską, organizowanych przez Cepelię w Katowicach, a od 1987 roku w Konkursie na Koronkę Koniakowską i Beskidzki Haft Krzyżowy organizowanym przez Cepelię, Stowarzyszenie Twórców Ludowych, Oddział Beskidzki oraz Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej. Jej koronki wyróżniały się wśród prac licznego grona uczestniczek tej rywalizacji. Zuzanna Ptak we wszystkich edycjach konkursu, zdobywała nagrody i wyróżnienia. Jury pod przewodnictwem prof. Barbary Bazelich przyznało artystce pierwsze nagrody w latach: 1994, 1996, 2001, a w 2011 roku II nagrodę.

Prace Zuzanny Ptak odznaczają się starannością wykonania i oryginalną kompozycją. Pomimo, iż ceni twórczość innych doświadczonych koronczarek np. swojej przyjaciółki Heleny Kamieniarz (1931-2006), jednak nie *odrabia* ich wzorów. Wypracowała własny styl, jest również autorką wielu nowych pomysłów. Prace Zuzanny Ptak prezentowane w konkursach i na wystawach, organizowanych przez instytucje kultury i stowarzyszenia

budzą uznanie i zachwyty. Artystka posiada talent, zmysł artystyczny i długoletnie doświadczenie, dobrze zna tajniki sztuki koronkarskiej, wymagające pracowitości, niezwykłej precyzji i cierpliwości. W jej twórczości dominują drobne, gęste wzory i motywy zaczerpnięte z przyrody: szyszki, kwiatki, sowy, gąsiorki, śliwki, jagodniki, koniczynki, listki, winogrona, wiatraczki, słonka, pączki i pajęczki. Skomponowane koliście lub gwieździście, w białym kolorze lub kremowym. Poszczególne elementy wykonuje oddzielnie, później łączy je w misterne kompozycje charakterystyczne tylko dla koronek koniakowskich.

Zuzanna Ptak jest artystką, wykonującą wyroby rękodzieła ludowego najwyższej klasy: czepce, przedniczki do kabotów, serwety, obrusy, kołnierze, suknie oraz inne koronki zamawiane przez artystów i projektantów mody. W swoich pracach wykorzystuje piękne tradycyjne wzory i stosuje według dawnych zasad, w rytmie powtarzających się sekwencji. Umiejętnie łączy także stare formy z nowymi, co widać w sukniach ślubnych czy bluzkach.

Obecnie *hekluje* przede wszystkim na zamówienia, dla konkretnych odbiorców. Jej prace są bardzo oczekiwane, jednak ulegają rozproszeniu wśród

40.

licznych miłośników jej talentu. Koronki Zuzanny Ptak znajdują się w kolekcjach muzealnych w Wiśle i Breźnie na Słowacji. Prezentowane były również na wielu wystawach w Katowicach, Bielsku-Białej, Żywcu, Cieszynie.

Artystka jest kontynuatorką międzypokoleniowego przekazu tradycji koronkarskich, umiejętności zdobyte od matki i babci przekazuje swoim córkom i wnukom. W szkole podstawowej w Koniakowie prowadziła zajęcia z koronkarstwa. Wspierała również program edukacji folklorystycznej zorganizowany przez Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej.

40.

Maria Siwiec

**Śpiewaczka i tancerka ludowa,
kierowniczka Zespołu „Gołcunecki”.**

Gałki, pow. przysuski, woj. mazowieckie

Należy do najwybitniejszych współczesnych śpiewaczek ludowych. Zdobyła uznanie jako solistka, członkini i kierowniczka zespołu „Gołcunecki”, doskonała tancerka ludowa oraz mistrzyni i popularyzatorka tradycji muzycznych południowego Mazowsza (obszaru przenikania się wpływów z regionu opoczyńskiego i radomskiego). Urodziła się we wsi Gałki Rusinowskie w 1959 r. Tu spędziła dzieciństwo, lata szkolne, założyła rodzinę, wychowała czworo dzieci, pracowała wraz z mężem w gospodarstwie rolnym, które stanowiło podstawę ich codziennego utrzymania.

Gałki i okoliczne wsie są znane z bogatej tradycji śpiewaczej (pieśni religijne, obrzędowe) oraz mazurkowej muzyki instrumentalnej (wykonywanej przez skrzypków, harmonistów, basistów), ze słynnych tancerek i tancerzy. W tej okolicy stosunkowo długo zachowały się dawne obyczaje, gwara, repertuar śpiewów nabożnych i obrzędowych (podczas uroczystości kościelnych, majówek, na zabawach, weselach, czuwaniu przy zmarłym). Mimo upływającego czasu, przetrwały dawne praktyki wokalne i instrumentalne w formie dawno zapomnianej w innych regionach Polski.

Maria Siwiec od wczesnego dzieciństwa poznawała pieśni wykonywane przez jej starsze siostry, bardzo utalentowane śpiewaczki Krystynę, Józefę i Helenę. Jednak szczególnie wpływ na jej bogaty repertuar wywarł tradycyjny, międzypokoleniowy przekaz ustny ze strony jej babci Antoniny Osińskiej i ojca Czesława Kietlińskiego, doskonałych i cenionych w okolicy śpiewaków weselnych. Maria Siwiec już jako młoda dziewczyna zaliczana była do najlepszych śpiewaczek, niezwykle muzykalna, obdarzona pięknym głosem, często była zapraszana na wesela. Sama układała teksty pieśni, okolicznościowych piosenek i przyśpiewek, wyrwasów. Podczas wielu wesel, zabaw na wsi i z okazji odpustów w Skrzyńsku, Sadach, Rusinowie śpiewała z najlepszymi muzykami i kapelami (z Boguszem z Domaszna, Józefem Zarasiem z Nieznamierowic, Piotrem Gacą, Janem Gacą, Józefem Porczkiem, Janem Kmitą).

Maria Siwiec od 1977 r. była członkinią działającego w Gałkach Zespołu „Zakukała kukułeczka” (w 1983 r. zespół otrzymał III, a w 2000 I nagrodę w Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu, w 2004 r. został laureatem Nagrody im. Oskara Kolberga). Od 2012 r. prowadzi nowy zespół śpiewaczy „Gołcunecki”, który tworzą doskonale śpiewaczki (Zofia Bykowska, Jadwiga Dziedzic,

Zofia Kucharczyk, Maria Oracz, Maria Pęzik). Zespół występuje z kapelami, w których składzie obecni są najlepsi muzykanci z okolicznych wsi. Zespół został uhonorowany „Basztą”, nagrodą główną na Festiwalu w Kazimierzu, w 2013 r.; I nagrodą na Mazowieckim Przeglądzie Folkloru w ramach 55. Dni Kolbergowskich w Przysusze, w 2014). Maria Siwiec z grupą tancerzy z Gałek zdobywała nagrody w Ogólnopolskim Konkursie Tradycyjnego Tańca Ludowego w Rzeszowie (I nagroda w 1992 r.; nagroda główna „Taneczny Krąg” w 1996 r.; I nagroda w 2012 r.). W 2014 r. otrzymała nagrodę indywidualną Złote Basy w Maciejowicach.

Jej sztukę wokalną charakteryzuje niezwykle rozległy repertuar (pieśni obrzędowości rodzinnej, towarzyszące zwyczajom i obrzędom roku gospodarczego i liturgicznego, ballady, kołysanki, improwizowane piosenki i przyśpiewki), unikatowy głos i maniera wykonawcza, naturalna emisja, archaiczne skale muzyczne i podziały rytmiczne. Wykonywany przez nią repertuar pieśniowy cechuje powiązanie z muzyką instrumentalną mikroregionu kajockiego (akompaniament skrzypiec i bębna, stanowi naturalny kontekst wykonawczy), z jej transowością, improwizowaniem, upodobaniem do archaicznego typu muzykalności, praktykowaniem lokalnej gwary.

40.

Marię Siwiec cechuje prostoliniowość, ujmująca życzliwość i szczególna umiejętność tradycyjnego przekazu pieśni, melodii, tańców. Od wielu lat wraz z członkiniami zespołu „Gołcunecki”, z muzykantami i kapelami z okolic Przysuchy prowadzi warsztaty śpiewu i tańca tradycyjnego. Uczy kolejne pokolenia osób zainteresowanych muzyką ludową, przybyszających do jej domu z wielu miejsc z kraju, także z zagranicy. W 2014 r. uzyskała stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach którego we współpracy ze swą uczennicą Marią Nawrocką, przeprowadziła cieszące się wielkim zainteresowaniem warsztaty śpiewu tradycyjnego w Warszawie, Radomiu, Toruniu, Krakowie oraz w rodzinnych Gałkach.

Wincenty Staśkiewicz

Wykonawca wycinanek kurpiowskich.

Ostrołęka, Kurpie, woj. mazowieckie

Wincenty Staśkiewicz urodzony 19 lipca 1933 roku pochodzi z wybitnej kurpiowskiej rodziny Staśkiewiczów ze wsi Strzałki koło Kadzidła, słynącej z utalentowanych artystów ludowych, wśród których znalazły się m.in. laureatki Nagrody im. Oskara Kolberga – Stanisława Olender, Stanisława Dawid i Czesława Kaczyńska. Wzrastając w kulcie tradycji, pracy i poszanowania rodzimej sztuki, w sposób naturalny sięgnął po nożyce do strzyżenia owiec. Jak każdy uczeń początkowo wzorował się na wycinankach innych autorów – członków rodziny, z czasem rozwinął swój styl i wprowadził własne motywy. Mimo innowacji w ornamentyce, zawsze pozostawał wierny kanonowi kurpiowskich form:

„lelui”, „drzewkom”, „gwiazdom” i „ptakom”. Dziś chętnie sięga po nowsze – „lasy”. Wartość artystyczną i precyzję wykonania charakteryzującą wycinanki Wincentego Staśkiewicza szybko dostrzegli przełożeni Spółdzielni Rękodzieła Ludowego i Artystycznego „Kurpianka” w Kadzidle, czego efektem była trwająca ponad dwanaście lat współpraca. Od 1950 roku do 1962 roku Wincenty Staśkiewicz systematycznie dostarczał do „Kurpianki” swoje prace. Mimo przeszło dwudziestoletniej udokumentowanej pracy twórczej dopiero w 1994 roku został włączony do Oddziału Kurpiowskiego Stowarzyszenia Twórców Ludowych i jako specjalista w dziedzinie: plastyka zdobnicza otrzymał legitymację członkowską.

Pomimo czynnej pracy zawodowej i życia rodzinnego kontynuował zamiłowania artystyczne. Z różnym natężeniem, nie mniej konsekwentnie dbał o zdobyte w młodości umiejętności. Brał udział w konkurach regionalnych i o zasięgu ogólnopolskim m.in. XXX Konkursie Gawędziarzy, Instrumentalistów, Śpiewaków Ludowych, Drużbów i Starostów Weselnych „Sabałowe Bajania” w Bukowinie Tatrzańskiej, Ogólnopolskim Konkursie „Współczesna Sztuka Ludowa” w Lublinie, Konkursie „Współczesna Sztuka Ludowa” zorganizowanym przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Lublinie. Papierowe dzieła wycinankarza doceniono również w Konkursie „Jan Paweł II w Sztuce” zorganizowanym w Krakowie, Konkursie „Wycinanka ludowa województwa warszawskiego” zrealizowanym przez Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie oraz Konkursie „Wycinanka kurpiowska Puszczy Białej i Zielonej”, którego organizatorem było Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce. Do dziś Wincenty Staśkiewicz cyklicznie bierze udział w Konkursie „Artystyczne Rękodzieło Wsi Kurpiowskiej” realizowanym w Myszyncu, w ramach „Miodobrania Kurpiowskiego”. „Leluje”, „ptaki” i „gwiazdy” autorstwa Wincentego Staśkiewicza zyskały również uznanie wśród specjalistów i amatorów sztuki ludowej, zasilając zbiory prywatne i państwowe.

W ostatnich latach Wincenty Staśkiewicz coraz częściej powraca do rodzimych tradycji. Aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym regionu, bierze udział w ważnych wydarzeniach, takich jak: „Śladami Kurpiów” organizowanych przez Centrum Kultury Kurpiowskiej w Kadzidle. Chętnie dzieli się swoją wiedzą i prezentuje swoje prace podczas wszelkiego rodzaju spotkań, warsztatów etnograficznych, festynów i pokazów organizowanych na terenie Kurpiowskiej Puszczy Zielonej. Współpracuje także z ostrołęckimi placówkami oświatowymi: przedszkolami i szkołami, w których wycinankarskie umiejętności przekazuje młodemu pokoleniu. Jego praca na polu upowszechniania tradycji kurpiowskich została doceniona m.in. przez wójta gminy Kadzidło – Dariusza Łukaszewskiego, który w tym roku przyznał Wincentemu Staśkiewiczowi nagrodę.

Wincenty Staśkiewicz należy do grona nielicznych mężczyzn, którzy pasję twórczą realizują poprzez sztukę ludową, a tym bardziej poprzez plastykę obrzędową, uznawaną powszechnie za domenę kobiet. Mimo kilkudziesięcioletniej działalności wycinankarstwo zdaje się pozostawać dla Wincentego Staśkiewicza źródłem radości i satysfakcji, którymi emanuje podczas spotkań z dziećmi i młodzieżą.

Katarzyna Mróz

Waleria Prochownik

Pisarka ludowa, poetka i prozatorka, gawędziarka.

Żywiec, Beskid Żywiecki, woj. śląskie

Waleria Prochownik, urodzona w 1943 roku, mieszka i pracuje w Żywcu Sporyszu u podnóża góry Grojec. Jej twórczość literacka już od trzydziestu pięciu lat promuje piękno Ziemi Żywieckiej. Wiersze, proza, gawędy, widowiska sceniczne pisane językiem literackim i gwarą zyskują wielkie uznanie nie tylko wśród społeczności lokalnej, ale także podczas wydarzeń o zasięgu ponadregionalnym i ogólnopolskim: w konkursach gawędziarskich „Sabałowe Bajania” w Bukowinie Tatrzańskiej, „Posiady Gawędziarskie” w Przybędzy i w kolejnych edycjach konkursu literackiego im. Jana Pocka, organizowanego przez Stowarzyszenie Twórców Ludowych (była trzykrotnie laureatką nagrody głównej). Pisarka aktywnie

uczestniczy w życiu kulturalnym, jest ważną postacią ruchu folklorystycznego regionu. Jest członkinią Grupy Literackiej „Gronie” działającej przy Towarzystwie Miłośników Ziemi Żywieckiej, współpracuje ze Stowarzyszeniem Społeczno-Kulturalnym „Grojcowianie” w Wieprzu oraz należy do Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Lublinie (w archiwach sekcji literackiej STL zgromadzono jej bogaty dorobek twórczy z zamiarem publikacji monograficznej).

Współpracuje z Zespołem Regionalnym „Grojcowianie” z Wieprza, który wystawia napisane przez nią regionalne widowiska sceniczne („Boże Narodzenie w Beskidach”, „Mojka – dziód”, „Kolędniczy”,

o zbójnikach żywieckich „Ej byli chłopcy, byli”). Występowała w żywieckim amfiteatrze pod Grojcem podczas Festiwalu Górali Polskich w trakcie Tygodnia Kultury Beskidzkiej. Jest współautorką scenariusza filmu oraz tłumaczenia dialogów na gwara „Smutny i radosny XX wiek Jonka spot Grojca”.

Od wielu lat jest związana z Żywiecką Biblioteką Samorządową. Bierze aktywny udział w imprezach, spotkaniach autorskich i konkursach organizowanych przez tę instytucję: „Europejskie Dni Dziedzictwa”, „Międzynarodowa Noc z Andersenem” odbywająca się w Żywcu i w Kysuckiej Kuźnicy w Cadcy na Słowacji (na tę okoliczność napisała dwa scenariusze przedstawień, które prezentowane były przez dzieci „Podarunek Matki Boskiej, czyli skąd żywieckie góralki mają takie piękne kwieciste spódnice” i „Wieczysty Muzykant”). Chętnie prezentuje swoją twórczość, szczególnie gawędy pisane gwarą, na spotkaniach organizowanych przez bibliotekę dla członków Polskiego Związku Niewidomych, Koła Terenowego w Żywcu.

Uczestniczy w organizacji imprez kulturalnych przez Koło Gospodyń Wiejskich, Klub Środowiskowy „Globik”, Akcję Katolicką. Współpracuje z Radiem Diecezjalnym „Anioł Beskidów”.

Pisarka posiada w swoim dorobku publikacje indywidualne: *Rajski ogród*, wydany w serii „Biblioteka Dziedzictwo” Stowarzyszenia Twórców Ludowych, Lublin 1994; wydane przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej *Boże Narodzenie w Beskidach*, Żywiec 2009 i *Wcielenia. O kobietach prawie wszystko*, Żywiec 2010.

Publikowała wiele w wydawnictwach zbiorowych Grupy Literackiej „Gronie” im. E. Zegadłowicza: *A drzewa schylają korony. Wybór wierszy religijnych*, Żywiec 1992; *Przytulone do serca. Wybór wierszy*, Żywiec 1996; *Nasza droga 1957-1998. Wybór wierszy*, Żywiec 1998; *Uśmiech kwiatów. Wybór wierszy*, Żywiec 2002; *Antologia poezji*, Żywiec 2008; *Przyjdźże Jezu do żywieckich górali*, Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej oddział Kraków, Kraków 1993. Systematycznie ogłasza swoje pisarstwo w czasopismach regionalnych „Karta Groni” i „Gronie”, wydawanych przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej oraz w „Kalendarzu Żywieckim”. Jej twórczość znalazła także miejsce w ogólnopolskich antologiach poezji i prozy ludowej m.in. *Wieś tworząca*, Lublin 1990; *Pobożnych diabeł kusił. Antologia Nadnaturalnej Prozy Ludowej*, Lublin 1998; *Na skibie czarnej serce swoje złoże*, Lublin 2009; *Piszę wiersze matczyną mową sękatą bólem*, Lublin 2010; *A duch wieje kędy chce*.

40.

Almanach Poezji Religijnej, Lublin 2011; *Kalendarz 2002*, Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników, Włocławek 2002.

Waleria Prochownik jest laureatką wielu nagród, z których najważniejsze podkreślają jej zasługi dla regionu, to m.in. Medal Pamiątkowy Miasta Żywca (1987); Medal Pamiątkowy Towarzystwa Miłośników Ziemi Żywieckiej (1990); Zasłużony Działacz Kultury (1994); Nagroda Polskiego Radia (1995); nagroda za pracę „Tradycje i zwyczaje okresu Wielkopostnego na Żywiecczyźnie”, w postaci wycieczki do Rzymu z okazji 20-lecia Pontyfikatu Jana Pawła II przyznana przez Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników (1998); Nagrody Starosty Żywieckiego (2000 i 2005); Wpis do Złotej Księgi Miasta Żywca (2008); Nagroda im. Władysława Orkana (2010).

Waleria Prochownik swą twórczością pisarską i gawędziarską zachowuje i chroni od zapomnienia gwara oraz piękne tradycje regionu żywieckiego. Jej twórczość stanowi trwały i nieoceniony wkład w rozwój regionalizmu i dziedzictwa kulturowego Żywiecczyzny.

fot. Piotr Baczewski / Archiwum Nagrody im. Oskara Kolberga

Kapela Jana Kmity z Przysławowic Małych

pow. przysuski, woj. mazowieckie

Kapela Jana Kmity z Przysławowic Małych w regionie radomskim zaliczana jest obecnie do najlepszych i o najdłuższym stażu muzykowania. Jan Kmita, urodzony w 1936 r. jest doskonałym skrzypkiem, od dziesięcioleci pozostaje filarem wielu kapel *kajockich* o tradycyjnym składzie instrumentów. Wraz z najlepszymi w okolicy bębniściami, basistami, harmonistami przez wiele lat prowadził bardzo cenione w okolicach kapele weselne.

Jan Kmita jest samoukiem, nie uczył się gry na skrzypkach u starszych, bądź bardziej doświadczonych muzyków w formie powszechnie praktykowanego zdobywania umiejętności gry za opłatą

w różnej postaci (pieniężnej, rzeczowej lub odrobku w gospodarstwie muzykanta-mistrza). Od najwcześniejszych lat miał natomiast możliwość słuchania, podpatrywania sposobu traktowania instrumentu i wzorowania się na muzyce najlepszych skrzypków mieszkających w jego rodzinnej wsi bądź w bliskiej okolicy. Bardzo ceni dawną kapelę braci Gaców, którą tworzyli skrzypek Piotr ze Rdzowa, harmonista Władysław oraz bębniści Jan (późniejszy słynny skrzypek z Przysławowic Małych).

Już jako kilkuletni chłopiec grał na używanych skrzypkach, otrzymanych od starszego o kilka lat stryjecznego brata i sąsiada Tadeusza Jedynaka,

wykonanych przez jego ojca. Jako dwunastolatek został po raz pierwszy skrzypkiem weselnym. W następnych latach grał bardzo często jako solista oraz w kapelach o zmieniającym się składzie, z wieloma muzykantami. Zawsze należał do bardzo pracowitych skrzypków, dużo grających, ponieważ zapłaty jakie osiągał za grę na weselach były znaczące w stosunku do dochodów z prowadzonego z rodziną gospodarstwa rolnego.

Jako młody siedemnastoletni skrzypek grał w kapeli z harmonistą Janem Michalskim z Klwowa, w następnych latach z Florianem i Józefem Porczkami z Nieznamierowic, z Mieczysławem Gwiazdą z Ligęzowa, z Walentym i Mieczysławem Kędzierskimi ze Rdzuchowa, ze Stanisławem Rojkiem z Przysuchy, ze Stanisławem Przybyszewskim ze Skrzyńska, ze Sławomirem Lesiakiem i z Tadeuszem Lipcem z Wygnanowa.

Długoletnią przerwę w grze na skrzypkach spowodował wypadek przy budowie domu. Uszkodził wówczas dłoń i dopiero pod wpływem namowy i zachęty ze strony Zespołu „Gołcunecki” z Gałek powrócił, po dwudziestu latach do kapeli występującej z tym zespołem podczas imprez folklorystycznych. Nie był już muzykantem weselnym ze względu

na brak zapotrzebowania na taki rodzaj muzyki. Pozostał jednak nadal dobrym skrzypkiem kajockim, którego gra charakteryzuje się czystym, pełnym energii wykonawstwem tradycyjnych lokalnych motywów. W repertuarze posiada niezliczoną liczbę melodii mazurkowych, zwanych oberkami „ciągłymi”, które gra w charakterystyczny dla mikroregionu kajockiego sposób. Dzieli się posiadaniem talentem i tradycyjną metodą pokazu, przekazuje bogaty repertuar i swoje umiejętności wykonawcze młodym osobom zainteresowanym muzyką wsi. Podczas warsztatów muzyki tradycyjnej organizowanych w Warszawie, Lublinie, Krakowie, Toruniu występuje w roli mistrza-nauczyciela, także w swoim domu w Przysławowicach często gości uczniów. Do ich licznych grona należą m.in. Ewa Grochowska, Mateusz Niwiński, Krystian Pisowicz, Janusz Prusinowski, Katarzyna Zedel, Marcin Żurek. W składzie Kapeli Jana Kmity coraz częściej obok mistrza występują jego młodzi uczniowie m.in. Krystian Pisowicz, Agnieszka Niwińska, Joanna Strelnik.

Muzyka Kapeli Jana Kmity została udokumentowana w nagraniach Polskiego Radia, przez Andrzeja Bieńkowskiego i przez uczniów Jana Kmity oraz w postaci rejestracji licznych występów kapeli

40.

w zespole „Gołcunecki” (np. podczas Konkursu Tradycyjnego Tańca Ludowego w Rzeszowie, Sejmiku Teatrów Wiejskich w Tarnogrodzie, podczas zabaw w Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu), w wielu konkursach ogólnopolskich i regionalnych (w Kazimierzu, Maciejowicach, Przysusze).

Kapela została nagrodzona w Maciejowicach („Złote basy” w 2010, 2012 i 2015 r.), wielokrotnie w Przysusze podczas „Dni Kolbergowskich” oraz w konkursie Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu, zdobywając pierwszą nagrodę z Tadeuszem Lipcem w 2015 r.

Zespół Śpiewaczy „Dorbozianki” z Dorboz

pow. biłgorajski, woj. lubelskie

Zespół „Dorbozianki” powstał w 1978 r. we wsi Dorbozy, w powiecie biłgorajskim, w województwie lubelskim. W miejscowości tej, podobnie jak w pozostałych wioskach w gminie Obsza, działają zespoły śpiewacze i Koła Gospodyń Wiejskich, jako społeczne grupy rozwijające kulturę regionalną, dbające o zachowanie miejscowych tradycji i obrzędów, kultywujące folklor muzyczny, współpracujące na co dzień z Gminnym Ośrodkiem Kultury. Zespół „Dorbozianki” utworzony z inicjatywy Kazimierzy Wurszt, która od początku jest jego kierowniczką, składa się z mieszkanki wsi Dorbozy. Tworzą go śpiewaczki: Krystyna Wurszt, Stefania Lejbt, Maria Mach, Justyna Szwed, Krystyna Paluch, Halina

Pender, Barbara Grosman, Czesława Welcz, Danuta Pender. Kobiety występują w strojach biłgorajskich, o skromnej i archaicznej formie, wykonanych z białych tkanin płóciennych, zdobionych haftem łańcuszkowym, jednobarwnym, najczęściej czerwonym lub czarnym. Strój składa się z koszuli o kroju przyramkowym, zakładanej na nią długiej spódnicy (wcześniej z lnianego samodziału, obecnie z tkanin fabrycznych) i z płóciennej zapaski. Głowy przysstrajają czepkiem i płatem tkaniny, tzw. *zawiciem*.

Wieloletnia działalność zespołu ukierunkowana jest na wykonywanie najstarszego repertuaru lokalnego, pochodzącego z tradycyjnego międzypokoleniowego

przekazu. „Dorbozianki” przyczyniają się do zachowania miejscowej gwary oraz bogatego folkloru pieśniowego. Zespół wykonuje pieśni towarzyszące zwyczajom, obrzędowości rodzinnej i dorocznej, przyśpiewki, ballady, pieśni religijne.

Zespół Śpiewaczy „Dorbozianki” od początku istnienia do chwili obecnej, przejawia dużą aktywność artystyczną, nieprzerwanie bierze udział w działalności kulturalnej swojego środowiska. Uświetnia uroczystości na terenie gminy, ale również te o zasięgu ponadlokalnym. W ponad trzydziesto-pięcioletniej działalności zespół godnie reprezentował Dorbozy, uczestnicząc w wielu przeglądach, festiwalach, konkursach i koncertach, zdobywając cenne nagrody i wyróżnienia.

Najważniejsze osiągnięcia zespołu to wiele najwyższych lokat w folklorystycznych konkursach regionalnych (w Świącie Pieśni i Melodii w Biłgoraju, w Dniach Folkloru Zamojszczyzny w Łukowej, w Wojewódzkich Eliminacjach Zespołów Ludowych Kół Gospodyń Wiejskich, w Powiatowym Przeglądzie Kolęd i Pastoralek w Biszczy, w Regionalnym Przeglądzie Zespołów Folklorystycznych „Spotkanie z Folklorem” w Lubaczowie, w Regionalnym Przeglądzie Zespołów Folklorystycznych w Krowicy).

Szczególne znaczenie mają prestiżowe nagrody uzyskane w Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym. W 2006 roku zdobywają „Dorbozianki” I miejsce, w 2010 roku II, w 2014 ponownie otrzymują pierwszą nagrodę w kategorii zespołów śpiewaczych. Członkinie zespołu słyną także w swojej okolicy z pięknie wykonywanych wieńców dożynkowych, które prezentują na dorocznych uroczystościach święta plonów (na dożynkach diecezjalnych, wojewódzkich, powiatowych w Krasnobrodzie, Łukowej, Biłgoraju).

Zespół Regionalny „Regle” im. Jana Jędrola z Poronina

Podhale, pow. tatrzański, woj. małopolskie

Zespół Regle został utworzony w 1974 roku, przy Gminnym Ośrodku Kultury w Poroninie z inicjatywy Tadeusza Galicy (ówczesnego Naczelnika Gminy). Pierwszym kierownikiem i instruktorem został Jan Jędrol. Znaczną część liczącego 24 członków zespołu stanowili wnukowie Stanisława Budza-Mroza (najsłynniejszego w latach międzywojennych dudziarza podhalańskiego i stylowego bacy z hali Mała Łąka) i dlatego w drodze głosowania zespół przyjął jego imię.

W czasie wakacji i ferii zimowych zespół występował bardzo często dla turystów odwiedzających Poronin a poza sezonem podczas wielu uroczystości odbywa-

jących się na terenie gminy, w przeglądach i konkursach zespołów regionalnych, uczestniczył też we wszystkich *posiadach* organizowanych przez Związek Podhalań, pod którego patronatem rozwijał działalność latach 1974-1981. Po kilkunastoletniej przerwie w 2001 r. reaktywowano zespół pod nazwą „Regle im. Jana Jędrola”. Obecnie liczy około dwustu członków, składa się z czterech grup wiekowych: dziecięcej, młodzieżowej, dorosłych oraz seniorów. Trzon stanowią muzycy ze znanych poroniańskich rodzin. Cechą zespołu jest wielopokoleniowość i autentyczność oraz naturalny przekaz pieśni i tańców przez grupę starszych wykonawców młodemu pokoleniom. Zespołowi towarzyszy tradycyjna kapela.

Kierownikiem zespołu jest pani Maria Dawidek – członek zarządu Związku Podhalan Oddziału w Poroninie. Instruktorami w przeszłości byli: Anna Jarosz, Stanisław Gąsienica-Wawrytko, Andrzej Skupień, Helena Rusnak-Buńda, Stanisław Gut-Mostowy, Anna Malacina-Karpiel, Maciej Czernik-Walos, Andrzej Stoch, Mieczysław Rzadkosz, Ewelina Rzadkosz. Obecnie funkcję tę pełnią: Maciej Dziubas i Teresa Gut Siuty („Mini Regle”); Joanna Gut-Dorula, Paweł Gał-Grybus („Małe Regle”); Anna Malacina Karpiel i Tomasz Zapotoczny („Regle”). Funkcjonowanie organizacyjne Zespołu wspomagają: Zofia Malacina, Tadeusz Dorula, Halina Czernik, Stanisław Galica-Dorula „Mamcorz”. Zespół współpracuje ze „Stowarzyszeniem Tischnera” z Łopusznej oraz ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Kultury Podhalańskiej „Regle”.

Do najważniejszych osiągnięć Zespołu należą: wykonanie opery góralskiej *Naski Świat* Franciszka Łojasa-Kośli w reżyserii dr etnografii Stanisławy Trebuni-Staszal i Macieja Czernika; wystawienie widowiska *Regle dla Błogosławionego Ojca Świętego Jana Pawła II* wg tekstu Marii Stoch – *Jesteś z nami*, w reżyserii Andrzeja Stocha; nagranie płyty z obrzędami *Boże Narodzenie na Podhalu* oraz *Hej Poronin Poronin, Posiady Poroniańskich Regli* wydana z okazji 40-lecia zespołu.

40.

„Regle” kultywują bogate obyczaje Podhala, promują swoją miejscowość w kraju i za granicą okazując wierność i przywiązanie do miejscowej tradycji. Jego członkowie uczestniczą w życiu kulturalnym regionu, w wielu imprezach folklorystycznych odbywających się na terenie Gminy Poronin oraz Powiatu Tatrzańskiego: Poroniańskie Lato, Poroniańskie Śpasy, Święto Misia i Bartników, Majówka Tatrzańska, Tatrzańskie Wici. „Regle” występowały także za granicą (Litwa, Turcja, Węgry, Słowacja, Bośnia i Hercegowina, Czechy, Hiszpania, Włochy, Grecja, Bułgaria, Litwa, Kanada).

Najbardziej znaczącymi nagrodami dla zespołu są: Brązowe, Srebrne i Złote Serca Żywieckie otrzymane na Festiwalu Górali Polskich w Żywcu (2003, 2006, 2013), Srebrna oraz Złota Ciupaga na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziemi Górskich w Zakopanem (2003, 2013), Nagroda Grand Prix Międzynarodowego Festiwalu w Polanicy Zdrój (2013), I miejsce w ogólnopolskim Konkursie Tischnerowskim w Krakowie (2013), Nagroda Zarządu Powiatu Tatrzańskie (2010), Nagroda Zarządu Głównego Związku Podhalan „Zasłużony dla Związku Podhalan” (2009), „Marka Tatrzańska” w kategorii Twórcy i Działacze Kultury (2013), nagroda główna w I Podhalańskim Przeglądzie Grup Kolędniczych „Betlejemska Zornica” (2014),

nagroda „Złote Kierpce” dla grupy „Małe Regle” w VI Tatrzańskim Festiwalu Dziecięcych Zespołów Regionalnych (2015).

Zespół posiada własną izbę regionalną w Poroninie, w „Wańkówce”, w której gromadzi kroniki, pamiątki, rekwizyty z widowisk oraz liczne nagrody.

prof. Piotr Dahlig

Etnomuzykolog, badacz i dokumentalista muzyki ludowej (autor nagrań pieśni i melodii instrumentalnych, rejestracji tańców, gry instrumentalistów, widowisk ludowych i teatrów wiejskich), juror festiwali folklorystycznych i ekspert ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Uniwersytet Warszawski, Warszawa

Piotr Dahlig (ur. 1953 r.) – muzykolog, etnomuzykolog, profesor nauk humanistycznych (od 2015), profesor Uniwersytetu Warszawskiego (od 2002), kierownik Zakładu Etnomuzykologii w Instytucie Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego (od 2003).

Piotr Dahlig jest postacią niezwykle ważną dla polskiej humanistyki i etnomuzykologii. To naukowiec, który z niezwykłą wprost wrażliwością, dokładnością i poczuciem misji zajmuje się dziedziną, którą najogólniej można nazwać kulturą ludową.

Ukończył studia w Instytucie Muzykologii UW (1972-1977). Od 1975 roku specjalizuje się w etno-

muzykologii. Praca magisterska (napisana w 1977 r. pod kierunkiem prof. Anny Czekanowskiej-Kuklińskiej) dotyczyła archaicznych wąskozakresowych śpiewów pogranicza polsko-ukraińskiego. Dysertacja doktorska (1983) charakteryzowała ludową praktykę muzyczną w Polsce w perspektywie wypowiedzi wykonawców. W latach 1977-1983 był asystentem w Instytucie Muzykologii, a od 1983 r. pracownikiem naukowym w Instytucie Sztuki PAN (Zakład Historii Muzyki, Pracownia Folkloru), wieloletnim opiekunem zbiorów fonograficznych. Zbiór nagrań pieśni ludowych i melodii IS PAN uzupełniał od początku pracy własnymi nagraniami i filmami terenowymi. Ich liczba jest imponująca – to ok. 20 000 nagrań

pieśni i melodii instrumentalnych, ok. 500 godzin nagrań audiowizualnych (rejestracje tańców, gry instrumentalistów, widowisk ludowych i teatrów wiejskich) ze wszystkich regionów Polski i krajów ościennych. Nagrania te powstawały jednoosobowo podczas festiwali (zwłaszcza w Kazimierzu), mniejszych imprez terenowych, lokalnych i bardzo wielu kameralnych spotkań z twórcami ludowymi – śpiewaczkami, muzykantami, kapelami. Podczas tych spotkań starał się nie tylko zarejestrować pieśni, tańce, ale też zrozumieć i poznać człowieka, jego motywacje, charakter, portret psychologiczny. Tej kolbergowskiej dokumentacyjnej „pracy od podstaw” Piotra Dahliga towarzyszyła od początku droga naukowa, pragnienie ujęcia wszystkich spotkań, nagrań w formę refleksji ogólnej. W roku 2000 uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie pracy *Tradycje muzyczne a ich przemiany. Między kulturą ludową, popularną i elitarną Polski międzywojennej*. We wstępie do tej wielkiej, ważnej pracy, w której opisał przemiany kultury ludowej wieku XX, czytamy: *Pojawienie się muzycznych kultur tradycyjnych, chłopskich, pierwotnych czy pozaeuropejskich w optyce badacza jest wyrazem pomnażania i pogłębiania świadomości historycznej. [...] Etnomuzykologia, jedna z najmłodszych siostr nauk o człowieku wydaje się mieć największy chyba wśród nauk humanistycznych potencjał interdyscyplinarności.*

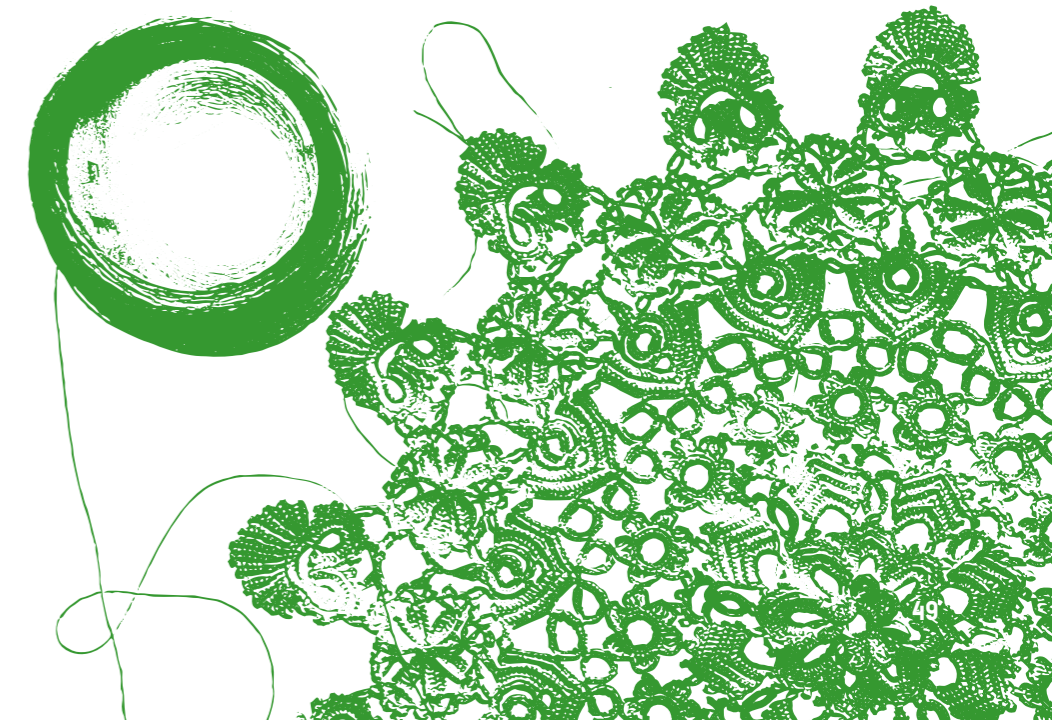
40.

Piotr Dahlig konsekwentnie podąża za ideą dokumentowania i badania muzycznej kultury Polaków. Jest członkiem International Council for Traditional Music (UNESCO), Society for Music Education, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego TNW, Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, Towarzystwa im. Fryderyka Chopina. Uczestniczył w ok. 80 konferencjach międzynarodowych poświęconych etniczności, ludowemu, plemiennemu kulturom muzycznym, instrumentom muzycznym, źródłom do historii muzyki itp. Prowadził wykłady na Uniwersytecie w Tampere (Finlandia), w Akademii Muzycznej w Warszawie, na UMK w Toruniu z dziedziny kultur muzycznych i muzyki (etnicznej, ludowej) polskiej i narodów europejskich oraz teorii wychowania muzycznego. Juror wielu konkursów folklorystycznych w Polsce, m.in. Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą, Ogólnopolskiego Sejmiku Teatrów Wsi Polskiej w Tarnogrodzie.

Autor pięciu książek, 160 artykułów na temat kultury ludowej, haseł w encyklopediach, esejów do bookletów CD, m.in. do płyt serii „Muzyka Źródeł” (wyd. Polskie Radio). Do głównych prac Piotra Dahliga należą: *Ludowa praktyka muzyczna w komentarzach i opiniach wykonawców w Polsce*, Warszawa 1993,

Tradycje muzyczne a ich przemiany. Między kulturą ludową, popularną i elitarną Polski międzywojennej, Warszawa 1998, *Muzyka Adwentu. Mazowiecko-podlaska tradycja gry na ligawce*, Warszawa 2003, oraz najnowsza – *Cymbaliści w kulturze polskiej*, Warszawa 2013, poświęcona tradycjom muzycznym Podkarpacia oraz przesiedleńcom z ziem wschodnich II RP, osiadłym po 1945 na ziemiach zachodnich i północnych współczesnej Polski.

Maria Baliszewska

Anna Urbaczka-Bury

Regionalistka popularyzująca folklor cieszyński i wiedzę o regionie, pisarka i poetka ludowa, reżyserka teatru ludowego, solistka i kierownik zespołu „Istebna”, tancerka i gawędziarka.

Istebna, Śląsk Cieszyński, woj. śląskie

Anna Urbaczka-Bury od dwudziestego roku życia, przez ponad siedemdziesiąt lat współtworzy piękno folkloru istebniańskiego, pomnaża bogactwo jego tradycji, zwyczajów i obrzędów. Jest osobowością niepowtarzalną, która wychowała wiele pokoleń społeczności góralskiej w umiłowaniu „wsieckiego co nasie, co naucił nas łojcowski dóm”, utwierdziła ich w przekonaniu o wartości regionalnego dziedzictwa.

To utalentowana poetka, reżyserka, kierownik zespołu regionalnego, gawędziarka, solistka, tancerka, to osoba posiadająca ogromny zasób wiedzy o regionie. Uznawana za autorytet w dziedzinie folkloru istebniańskiego, wspomagająca autorów

prac naukowych, popularyzatorskich, artykułów prasowych, programów telewizyjnych i audycji radiowych.

W latach 1945-1960 była aktorką i reżyserką teatru amatorskiego w Istebnej, realizującego spektakle o tematyce religijnej, m.in.: *Św. Teresa, Św. Genowefa, Tarczyjusz, Pod leśnym krzyżem, Gwiazda betlejemską, Nawrócony*, inscenizowane widowiska o regionalnych obrzędach i zwyczajach: *Czarna chmura nad Baranią, Wesele góralskie, Oczepiny, Szkubaczki, Iste roki, Mikołaje* oraz popularne humoreski: *Zaloty na kwaterze, Emancypantki, Precz z mężczyznami*.

Od 1947 roku była tancerką i solistką Zespołu Regionalnego „Istebna”. Przez okres dwudziestu lat kierowała działalnością zespołu, zapewniając mu ambitnym programem artystycznym ogromne sukcesy. Obdarzona pięknym głosem, dysponująca znajomością bogatego repertuaru śpiewaczego i tanecznego, była cenioną instruktorką przekazującą młodym członkom zespołu swoją wiedzę i umiejętności. W ciągu wielu lat prowadzenia zespołu opracowywała scenariusze i reżyserowała nowe programy zachwycające publiczność i nagradzane na lokalnych, regionalnych i międzynarodowych festiwalach folklorystycznych. Według Małgorzaty Kiereś *osobowość tej kierowniczką pozostawiła, po okresie jej działalności w zespole, wzór kobiety z wizją sceniczną, która podejmując trudne decyzje, pozostała przy tradycji swojego ojcowskiego domu (w: Istebna. Zespół regionalny).*

Zespół pod jej kierownictwem odniósł wiele sukcesów, m.in. na Międzynarodowym Festiwalu Ziemi Górskich w Zakopanym, podczas corocznych występów w Tygodniu Kultury Beskidzkiej, podczas Festiwalu Górali Polskich w Żywcu, w Ogólnopolskim Przeglądzie Zespołów Tanecznych i Kapel Ludowych w Kielcach i Radomiu. Zespół brał udział w fabularnych produkcjach filmowych realizowanych w scenerii okolic Istebnej. Nagrał również

wiele programów na temat regionalnej obrzędowości dla Polskiej Telewizji i Polskiego Radia (Oddziały w Katowicach).

Anna Urbaczka-Bury jest również cenioną pisarką ludową, piszącą wiersze i utwory prozatorskie o różnorodnej tematyce, dotyczące tradycji ludowych, kultury i historii regionu, z okazji jubileuszy, uroczystości, rocznic, także wspomnienia o ludziach i wydarzeniach ważnych dla istebniańskiej kultury i sztuki. Od roku 1963 jest związana z Klubem Literackim im. Jerzego Probosza w Istebnej. Zdobywała nagrody za twórczość pisarską w gwarze Śląska Cieszyńskiego. Od 1964 roku jest członkinią Zarządu Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Istebnej.

Jej kilkudziesięcioletnia działalność na rzecz kultury regionalnej znalazła uznanie szczególnie w środowisku lokalnym. Do najważniejszych nagród przyznanych Annie Urbaczce-Bury należą: odznaka Zasłużony Działacz Kultury przyznana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2001 r.); Laur Srebrnej Cieszynianki za zaangażowanie w życie kulturalne społeczności istebniańskiej (2001 r.); Dyplom od Starosty Cieszyńskiego za osiągnięcia w rozwoju kultury, pielęgnowanie tradycji i folkloru Śląska Cieszyńskiego (2002 r.).

40.

Jest Anna Urbaczka-Bury osobą bardzo cenioną w środowisku regionalnym, darzona autorytetem za wiedzę, aktywność społeczną, za oddanie społeczności lokalnej swego talentu i energii, także za cechy osobiste: otwartość, życzliwość i skromność.

fol. Teresa Jabłońska

Łódzki Dom Kultury

Dział Dziedzictwa Kulturowego i Folkloru Regionu ŁDK wspiera, promuje i upowszechnia tradycje kultury regionalnej, chroni najcenniejsze formy twórczości ludowej województwa łódzkiego.

Łódź

Łódzki Dom Kultury jest jedną z najstarszych instytucji kultury w województwie łódzkim. Został założony w 1953 roku i od początku swego istnienia był placówką regionalną, realizującą podstawowe cele w dziedzinie ochrony i promocji kultury ludowej, wspierania jej przejawów i aktywizowania środowiska twórców ludowych. Jednak dopiero od 1981 roku, kiedy w Łódzkim Domu Kultury powstał Dział Kultury Ludowej, wspomnianą wyżej działalność zaczęto prowadzić na szerszą skalę. Później dział zmienił nazwę na Ośrodek Regionalny, a obecnie jest to Dział Dziedzictwa Kulturowego i Folkloru Regionu.

Województwo łódzkie aktualnie obejmuje: Łowickie, Łęczyckie, Rawskie, Opoczyńskie, Sieradzkie, Wieluńskie oraz ziemię kutnowską, piotrkowską i radomszczańską.

Łódzki Dom Kultury otacza opieką merytoryczną zarówno twórców indywidualnych, jak i zespoły folklorystyczne. Licznie reprezentowane są zwłaszcza takie dziedziny, jak: rzeźba, haft, plastyka papierowa i obrzędowa, skromniej: malarstwo, plecionkarstwo i garncarstwo. Folklor muzyczny i taneczny to: kapele ludowe, zespoły śpiewacze i obrzędowe, zespoły pieśni i tańca, a także soliści – instrumentalni, śpiewacy i gawędziarze.

ŁDK podejmuje działania, których celem jest animacja, kultywowanie, popularyzacja i wspieranie inicjatyw w zakresie zachowania tradycyjnej kultury ludowej. Ważne miejsce w pracy ŁDK zajmuje edukacja regionalna, skierowana głównie do młodego pokolenia. Wymienić tutaj należy organizowane od 1983 roku Wojewódzkie Warsztaty Ludowej Plastyki Papierowej, a także cykl edukacyjny „Spotkania z tradycją”. ŁDK chroni i popularyzuje dziedzictwo kultury ludowej województwa łódzkiego, wydając specjalistyczne publikacje i organizując różnorodne przedsięwzięcia. Współpracuje w tym zakresie z innymi instytucjami, m.in. ze Stowarzyszeniem Twórców Ludowych i Polskim Towarzystwem Ludoznawczym. Współorganizuje (np. z Muzeum Okręgowym w Sieradzu) Spotkania Folklorystyczne Polski Centralnej „Od kujawiaka do oberka – autentyzm i inspiracje”.

W ostatnich latach w Dziale Dziedzictwa Kulturowego i Folkloru Regionu realizowano następujące projekty: *Folklor muzyczny Ziemi Radomszczańskiej* – wydanie oraz promocja publikacji Marka Kopra (2014), *Nie tylko petanka... W kręgu haftów regionalnych*. Edycja II – Łowickie (2014), *Nie tylko petanka... W kręgu haftów regionalnych*. Edycja I – Opoczyńskie (2013), *Od natury do kultury* – warsztaty ekologiczno-arty-

styczne we współpracy z Zespołem Nadpilicznych Parków Krajobrazowych (2012), *Pejzaż Wszystkich Świętych* – rekonstrukcja krajobrazu kulturowego, projekt dotyczący małej architektury sakralnej: krzyże, kapliczki, figury przydrożne (2006-2012); publikacje: *Kamienie pamięci, kamienie niepamięci. Cmentarze ewangelickie województwa łódzkiego* (2011), *Ścieżki pamięci... pozostały tylko kamienie. Cmentarze żydowskie województwa łódzkiego* (2010), *Pieśni rawskie* (2010). Część z nich została dofinansowana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

ŁDK publikuje rezultaty przeprowadzonych projektów i większych przedsięwzięć w wydawnictwach książkowych, np. *Pejzaż Wszystkich Świętych*, Piotr Wypych, Andrzej Białkowski (Łódź 2012), *W cieniu zamkowej wieży. Rzeźba łączycka* (Łódź 2010), *Pędzlem i dłutem. Artyści ludowi i nieprofesjonalni powiatu radomszczańskiego* (Łódź 2010), *Rzeźba z Kutna rodem* (Łódź 2008), *Antoni Baran. Rzeźbiarz z Opoczna* (Łódź 2007); ale również folklorowi muzycznemu: dwupłytowy album *Tradycje muzyczne Polski środkowej*, obejmujący nagrania dokumentacyjne kapel, skrzypków i śpiewaków ludowych z lat 2003-2007 z terenu województwa łódzkiego, ze zbiorów Łódzkiego Domu Kultury (nagrania, wybór i opracowanie Ewa Sławińska-Dahlig) oraz dwie antologie pieśni ludowych – *Pieśni*

40.

Łódzki Dom Kultury

radomszczańskie, oprac. Marek Koper, red. Piotr Dahlig (Łódź 2014) i *Pieśni rawskie*, oprac. Danuta Dębska, red. E. Sławińska-Dahlig, (Łódź 2010).

Do ważnych zadań Działu Dziedzictwa Kulturowego i Folkloru Regionu ŁDK należy promocja najbardziej wartościowych przejawów kultury tradycyjnej, a szczególnie autentycznej kultury ludowej i jej reprezentantów w Polsce i za granicą, np. wystawy sztuki ludowej w Lisieux i w La Salette we Francji, a także w ramach Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Naiwnej „Art. Naif Festiwal” w Katowicach. Dzięki współpracy z Radiowym Centrum Kultury Ludowej Polskiego Radia muzycy ludowi z województwa łódzkiego zaistnieli na scenie Studia Koncertowego im. Witolda Lutosławskiego (koncert „Muzyka źródeł. Opoczyńskie” 2009) oraz w licznych audycjach radiowych Programu 2. ŁDK przywiązuje dużą wagę do obecności wybranych reprezentantów Łódzkiego na ogólnopolskich kiermaszach sztuki ludowej oraz Ogólnopolskim Festiwalu Kapeli i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą i innych festiwalach folklorystycznych w kraju. Obok zapewnienia opieki merytorycznej podejmuje również starania organizacyjne, aby udział wybitnych artystów ludowych w tego typu wydarzeniach stał się możliwy. Dzięki tej działalności

artyści ludowi, nieznani lub zapomniani, zostali wypromowani, a ich umiejętności zauważone i udokumentowane. Bez takiej troski duża część unikatowego dziedzictwa kulturowego uległaby zaprzepaszczeniu.

Łódzki Dom Kultury stara się też zainteresować młodych twórców kulturą tradycyjną. Ze źródeł muzyki tradycyjnej tego terenu zaczęły czerpać w ostatnich latach kapele rekonstruuujące muzykę ludową („Gęsty Kozuch Kurzu” z Łodzi, Kapela „DiaBuBu” z Łodzi, Kapela „Raducz” Piotra Kaznowskiego z Warszawy – wykonujące repertuar łowickiego harmonisty Sławomira Czekalskiego, skrzypków: Stanisława Klejnasa z Raducza, Tadeusza Kubiaka z Leśmierza, Czesława Skrzydlowskiego z Pabianic), a nawet zespoły jazzowe (Wojtczak NyConnection, płyta *Folk Five* inspirowana muzyką łączyckiego skrzypka Tadeusza Kubiaka).

Dział Dziedzictwa Kulturowego i Folkloru Regionu Łódzkiego Domu Kultury tworzą: Danuta Wachowska (kierownik), Andrzej Białkowski, Ewa Sławińska-Dahlig, Izabela Majchrowska oraz na stałe współpracujące z Działem: Małgorzata Dziurawicz-Kaszuba i Hanna Skrzydło.

materiały ŁDK

Medal Nagrody im. Oskara Kolberga „Za zasługi dla kultury ludowej”

Proj. Anna Jarnuszkiewicz, 1974,
zb. Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze

40.

Oskar Kolberg

(ur. 1814 w Przysusze, zm. 1890 w Krakowie)
Etnograf, folklorysta, kompozytor, patron
ogólnopolskiej nagrody – uznawany powszechnie
za twórcę źródłowych podstaw współczesnych
nauk o kulturze: etnografii i etnologii, folklorystyki,
etnomuzykologii, językoznawstwa.

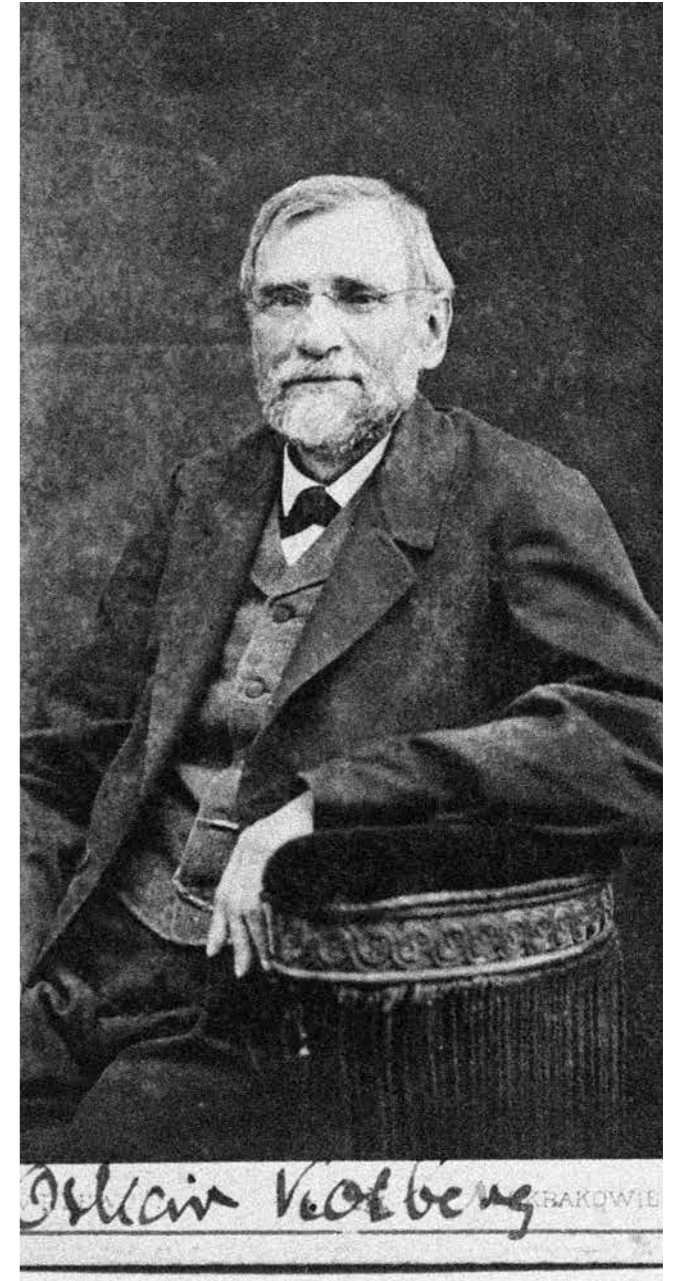

foto. Muzeum im. O. Kolberga w Przysusze

Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze

Oddział Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu
al. Jana Pawła II nr 11, 26-400 Przysucha
tel. / fax 48 675 22 48
muzeumok@muzeum-radom.pl
www.muzeum-radom.pl

Muzeum biograficzne Oskara Kolberga w Przysusze gromadzi, opracowuje naukowo i ekspozuje muzealia i materiały prezentujące dzieło twórcy polskiej etnografii i folklorystyki – zaliczane do najwybitniejszych dokonań nauki polskiej XIX wieku. Przedstawia opracowany i konsekwentnie realizowany przez Kolberga program badań kultury ludowej ziem dawnej Rzeczypospolitej oraz jedyny tego typu zbiór źródeł i opracowań, w postaci tomów *Ludu i Obrazów Etnograficznych* wraz z fragmentami archiwum rękopiśmiennego.

Muzeum upowszechnia wiedzę o naukowym dorobku i działalności edytorskiej, popularyzuje

twórczość artystyczną w dziedzinie własnych kompozycji muzycznych Oskara Kolberga oraz upamiętnia jego związki z Przysuchą. Organizuje ekspozycje czasowe z dziedziny historii, etnografii, sztuki. Wydaje książki, katalogi, druki okolicznościowe. Realizuje program edukacji regionalnej i wiedzy o sztuce. Siedzibą Muzeum jest dwór wzniesiony przez rodzinę Dembińskich herbu Nieczuja w drugiej połowie XIX w.

W 2014 r. w ramach działań Roku Oskara Kolberga Muzeum wspólnie z Instytutem Muzyki i Tańca zrealizowało projekt strony internetowej o laureatach Nagrody im. Oskara Kolberga www.nagrodakolberg.pl.

teksty

Maria Baliszewska

Katarzyna Mróz

opracowanie biogramów

na podstawie materiałów nadesłanych

Katarzyna Markiewicz

fotografie

Piotr Baczewski

Andrzej Białkowski

Aleksander Dyl

Barbara Polakowska

Katarzyna Mróz

Ewa Sławińska-Dahlig

oraz ze zbiorów:

Gminnego Ośrodka Kultury i Oświaty w Obszy

Regionalnego Ośrodka Kultury w Bielsku-Białej

Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze

40.

**Narzędzia muzyczne służące
do rozbudzenia ochoty
wiejskiej po karczmach są
przede wszystkim skrzypce,
a obok nich basy, znaczące
zwykle takt (rytm) akordem
próżnej kwinty.**

Oskar Kolberg, *Pieśni ludu polskiego, serya I* (wyd. 1857)

Instrumenty muzyczne

Polskie ludowe instrumenty muzyczne
Fortepian w zbiorach polskich

www.instrumenty.edu.pl

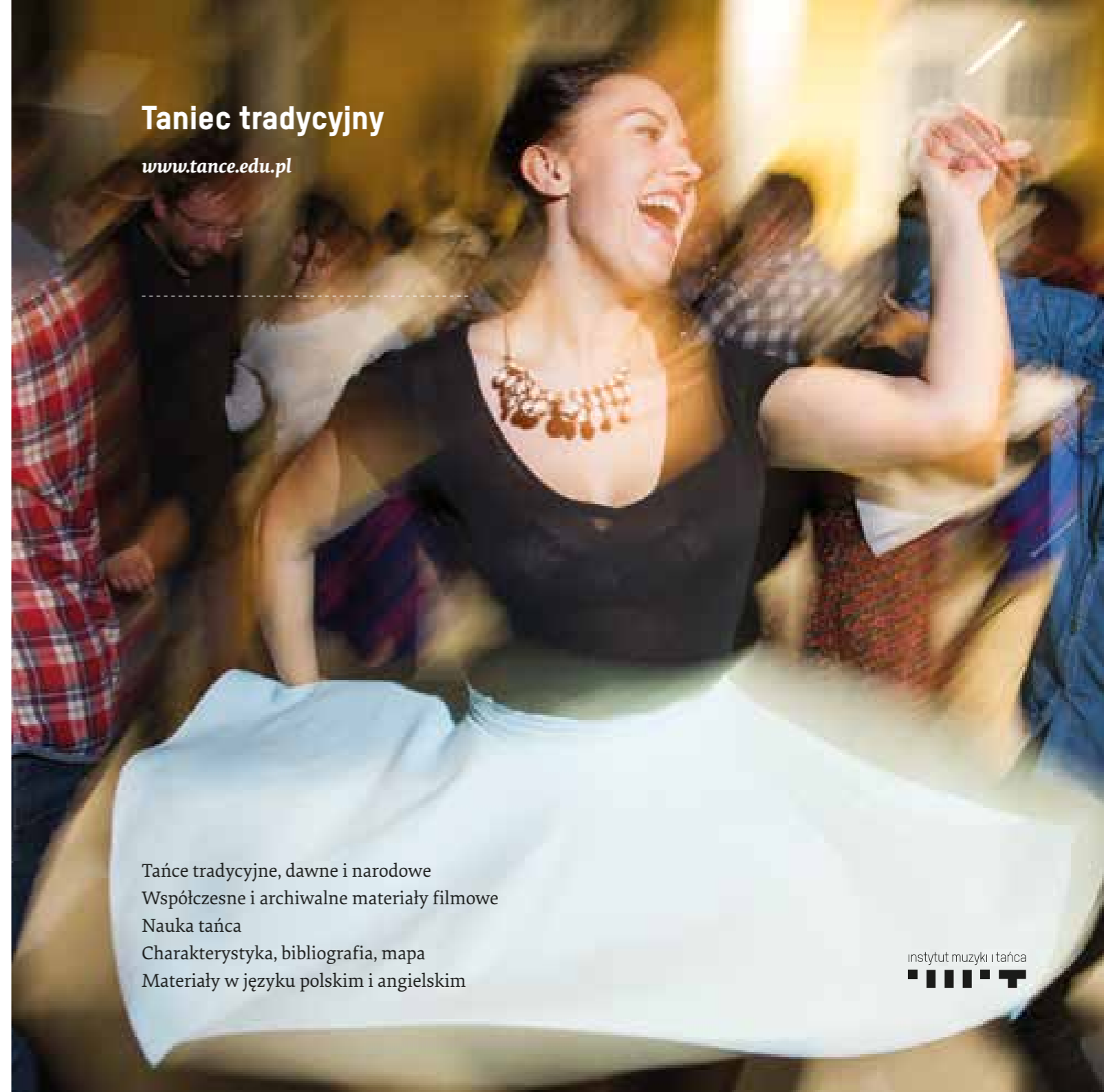
Największa cyfrowa kolekcja instrumentów muzycznych w Polsce
Instrumenty z największych polskich kolekcji
Unikatowe zdjęcia, opisy i materiały audiowizualne
Blog
Materiały w języku polskim i angielskim

instytut muzyki i tańca
IMiT

fot. Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie

Taniec tradycyjny

www.tance.edu.pl

Tańce tradycyjne, dawne i narodowe
Współczesne i archiwalne materiały filmowe
Nauka tańca
Charakterystyka, bibliografia, mapa
Materiały w języku polskim i angielskim

instytut muzyki i tańca
IMiT

40.

**Brzmi pieśń nieprzerwanie
po naszych niwach i gajach,
płynie z wodą i z wiatrem,
odbija się o ściany naszych
karczem, dworów i chat,
a tam gdzie powstała najsilniej
za serce chwyta.**

Oskar Kolberg, *Pieśni ludu polskiego, serya I* (wyd. 1857)

